

(veilig) leren lezen en spellen

26/04/2009 | Marcel Schmeier M SEN | www.onderwijsgek.nl

Hoe goed moeten kinderen kunnen spellen aan het eind van groep 3? Moeten ze al woorden als 'morst' en 'stroomt' kunnen schrijven? Moeten ze al zinnen kunnen schrijven of is dat te hoog gegrepen? Probeer voor jezelf deze vragen eens te beantwoorden alvorens je verder leest.

Welke methode gebruik je om kinderen te leren spellen? Waarschijnlijk is dit 'Veilig leren lezen'. Een vreemde titel als je het over spelling hebt toch? Waarom heet het niet 'Veilig leren lezen en spellen'? Deze twee vaardigheden worden namelijk tegelijkertijd geoefend met deze methode. Toch neemt lezen de meeste tijd in.

Om kinderen goed te leren spellen, is het allereerst belangrijk om hier ook veel zinvolle leertijd aan te besteden. Dit betekent dus iedere dag veel hakken (auditieve analyse) en veel schrijven. Kijk eens naar de methode: worden er iedere dag daadwerkelijk woorden gehakt en geschreven? Of zie je vooral veel oefeningen waarbij er lijnen moeten worden getrokken tussen woorden? Oefeningen waarbij er slechts één letter onder een plaatje moet worden geschreven in plaats van het hele woord? Stempelen, letters leggen? Waarschijnlijk dit laatste. Er wordt dus niet veel geschreven.

Nu is het mooie dat je als leerkracht dit eenvoudig kan toevoegen aan je lessen. Laat kinderen iedere dag aan het begin van de spellingles een aantal woorden hakken. Geef eerst het goede voorbeeld, oefen dan samen en laat de kinderen tenslotte zelfstandig hakken. Blijf niet te lang hakken op lage niveaus (MKM): boom, roos. Verhoog het niveau voortdurend, zodat je vlot op MMMKMM en andere gelijkwaardige niveaus oefent: stroomt. Auditieve analyse is een belangrijke voorwaarde om goed woorden te kunnen schrijven.

Na deze oefening kan je iedere dag een dictee doen. Denk hierbij niet aan een dictee dat door de leerkracht wordt beoordeeld, maar zie dit als een oefening. Kinderen schrijven woorden en de leerkracht loopt door de klas en geeft feedback. Gebruik hiervoor een dicteeschrift of gebruik een speciaal dicteeblad (zie downloads). Doe het samen, voordat je kinderen zelfstandig laat schrijven.

Het niveau van de woorden die worden geschreven moet iets lager zijn dan bij de oefening auditieve analyse. Laat de woorden ook weer eerst hakken voordat de kinderen deze opschrijven: rots, r-o-t-s. En dan, je kent ze vast wel: kinderen die dan het woord beginnen met de letter 's'. Leer daarom de strategie van het terughalen van de eerste letter aan: rots, r-o-t-s . . . r. De letter 'r' zit dan in het geheugen, waardoor kinderen met de juiste letter beginnen.

Iedere dag daadwerkelijk woorden schrijven levert geweldige resultaten op. Deze aanpak laat kinderen in het speciaal onderwijs boven het landelijk gemiddelde presteren. Bedenk eens wat de mogelijkheden op het reguliere onderwijs kunnen zijn. Geweldig toch! Met hetzelfde gemak zullen kinderen aan het eind van groep 3 al hele zinnen kunnen schrijven. Natuurlijk moet je die dan ook aanbieden als leerkracht. Gelukkig is een zin snel bedacht: ik vis in

de plas.

Stel hoge eisen en verwachtingen aan jezelf en de kinderen. Blijf niet te lang oefenen op lage niveaus: dat is veilig maar niet leerzaam. Ga daadwerkelijk schrijven in de spellingles: (veilig) leren lezen en spellen. Maak het verschil voor de kinderen door de methode aan te vullen met evidence-based practice. Verbaas jezelf, ouders, collega's en kinderen en geniet vooral van de geweldige rol die je als leerkracht vervult bij het leren spellen van kinderen.